

Preek 26 mei 2024, Zondag Trinitatis

Gemeente van de Heer, lieve mensen,

3 verhalen over roeping vanmorgen. Als eerste het verhaal van de roeping van Mozes, We kennen hem als een groot man. De leider van het joodse volk. Als we zijn naam noemen denken we aan de uittocht, de doorgang door de Schelfzee en de 10 woorden. We moeten dat beeld van de grote Mozes even proberen te wissen, want in het verhaal van vandaag is dat allemaal nog niet zo ver en komen we een heel andere Mozes tegen.

Een Mozes die als herder werkt voor Jethro, zijn schoonvader. En dat is niet zo romantisch als het voor ons misschien lijkt. Een hard leven, ver van huis. In de woestijn is hij, achter in de woestijn staat er zelfs. Ver van huis, ver van alles wat vertrouwd is, ver van zijn vrouw en zijn kind. En nog veel verder van zijn volk dat in Egypte lijdt. Een vluchteling is hij, nadat hij een egyptenaar heeft doodgeslagen. Een vreemdeling in een ver land, afhankelijk van de goedheid van anderen. Deze Mozes is een nietig mensje, alleen in een onmetelijke woestijn, opgejaagd en angstig. 'snachts is het koud, overdag is de hitte onverdraaglijk. Hij worstelt met de eenzaamheid en de onrust in hem om zijn volk, dat wordt onderdrukt. Waarschijnlijk voelt hij zich volstrekt verloren, niet wetend wat hij met zijn leven aanmoet. Zo ziet zijn leven eruit. Dag na dag. En dan komt hij bij de berg van God. En hij ziet een braamstruik in brand staan. De schapen zien niets, ze grazen rustig door, maar Mozes ziet daar iets gebeuren wat hem verandert. Niet voor niets gaat het hier specifiek over een braamstruik.

Het doet ons denken aan een fabel die in Rechters, richteren 9 wordt verteld.

In die fabel kiezen de bomen een koning. De olijfboom, de vijgenboom, de wijnstok, zijn allemaal beeld van mensen die iets kunnen. En de minste van hen is de braam- of doornstruik. Je prikt je eraan, is licht ontvlambaar en daardoor een gevaar voor andere bomen, en hij levert geen enkele bescherming of beschutting op. Een waardeloze struik dus, en de woestijn staat er vol mee. Zo'n waardeloze struik ziet Mozes staan. En hij ziet meer dan het gewone. Hij ziet een dorre braamstruik en hij ziet dat hijzelf is als die struik. Hij is de struik. Het is de struik van zijn leven. En Mozes ziet dat de struik niet verbrand en verteerd wordt door het vuur. En dan hoort hij een stem:

trek je sandalen uit, want de grond waarop je staat, is heilig.

Hier is God, en voor God mag je zijn wie je bent, zoals je bent. Daarom moet Mozes zijn sandalen uit doen, zijn blote voeten zijn hier beeld van het hele lichaam. Hij staat hier als het ware naakt voor God, hij hoeft niets meer op te houden. De maskers vallen af. Hier bij God, op heilige grond, mag je beleven dat je aanvaard bent. En de doornstruik, hoe nutteloos en armetierig ook, brandt en wordt niet verteerd. Hij blijft de doornstruik die hij was. Dat is het geheim van deze ervaring. Hier, waar Mozes God ontmoet, mag hij zichzelf zijn, en laat God hem weten dat dat goed genoeg is. Dat hij, Mozes, goed genoeg is. God wil hem, Mozes, gebruiken zoals hij is. Hij hoeft geen ander te worden, maar moet geloven, erop vertrouwen, dat hij zoals hij is, bruikbaar is als geroepene door God. Zo leert hij met andere ogen kijken.

Elizabeth Browning verwoordt het mooi in haar gedicht Brandend Braambos:

De aarde zit boordevol hemel
en elke struik, hoe gewoon ook,
staat in lichterlaaie van God.
Maar enkel hij die het ziet
doet zijn schoenen uit.
De rest zit er omheen
en plukt bramen.

Mozes ziet het. Hij doet zijn sandalen uit. Hij ervaart hier dat God hem roept. Hij weet ook meteen dat dat niet vrijblijvend is. Er horen daden bij. Mozes moet naar de Farao om zijn volk te bevrijden. En zijn eerste reactie is: Maar wie ben ik? De schrik slaat toe. Dit kan ik niet, dit durf ik niet, dit wil ik ook eigenlijk niet. Ik ben hier helemaal niet toe in staat. Wie ben ik? En God antwoordt: Ik ben met je, Mozes. Zo spreekt God Mozes moed in. Godsvertrouwen en zelfvertrouwen gaan hier hand in hand.

Maar vertrouwen moet altijd groeien, Mozes is niet meteen waar hij wezen moet. Is God wel te vertrouwen? Hoe heet die God eigenlijk, hij wil hem kunnen plaatsens, met een goed verhaal aan kunnen komen. Wat is uw naam, God? hoe moet ik u noemen? en God zegt: Ik ben die er zijn zal.

Ik zal er zijn. Dat is de naam van God. Dat is wie hij is. En daar moet Mozes het mee doen. En natuurlijk zijn er dan nog allemaal mitsen en maren en ziet Mozes allerlei obstakels. Zijn volk zal hem niet accepteren, ze zullen hem niet geloven, hij kan niets, hij kan niet spreken, wat moet hij in 's hemelsnaam zeggen? Maak je niet druk, zegt God. Ik zal spreken door jouw mond. Ook dat is niet genoeg

voor Mozes. Stuur toch iemand anders, Heer. En dan zegt God; neem dan je broer mee. Hij is welbespraakt. Hij zal jouw mond zijn, jij zult zijn god zijn. En dan, uiteindelijk gaat Mozes, met God. Ziet hij zijn roeping onder ogen.

Zo'n verhaal is eigenlijk de verdichting van een heel lang proces. Als mensen geroepen worden door God is dat niet iets nieuws, iets onvoorstelbaars dat ze horen. Iets waar ze nog nooit aan gedacht hebben. Welnee, er wordt iets gevraagd wat voor iedereen duidelijk is. Iets waarvan je al lang droomt, waar je naar verlangt, wat nodig is om te doen of goed. Maar tegelijkertijd iets, dat je moeite kost, of geld, waarvoor je je nek uit moet steken, risico's moet nemen. Iets waarvoor je moed nodig hebt.

Het is niet zo dat er maar een enkeling wordt geroepen. Je zou kunnen zeggen dat God altijd roept, altijd aanwezig is. En dat wat hij wil zeggen leeft in ieder mens. Wat wel bijzonder is, is, als mensen hiervoor niet weggijken, niet de ogen sluiten, maar de luiken opendoen en gehoor geven aan hun roeping. Dat vraagt lef. (U kent vast de Loesje posters nog wel en op een bekende daarvan stond. Het meervoud van lef is leven. Raak gezegd. Voluit leven, mens zijn zoals God bedoelt, betekent dat je lef nodig hebt om te luisteren naar die stem in je.

Dat is het bijzondere aan Mozes. Dat hij gaat luisteren naar die stem. De pijn om zijn volk, Alles wat hij verlangt, wat hij eigenlijk wil doen maar niet durft, niet kan, ... dat wordt hier van hem gevraagd. En na een lange worsteling, want wie is die God, dan gaat Mozes met God zijn roeping volgen. Mozes gaat met God. Je kunt hen niet meer onderscheiden. Mozes en God. Wie gaat er naar de farao, wie spreekt, wie denkt, wie durft?

Mozes gaat met God en hij stijgt boven zichzelf uit. Hij komt tot iets waar hij nooit van had gedacht dat hij het zou durven.

Ons tweede verhaal is dat van de eerste gemeente. Als je dat leest! Zo leven, dat is een utopie, een mooie droom, zouden we zeggen, maar ver van de realiteit. Toch doen ze het. Ze hebben geen eigen bezit, ze komen ook niets te kort. Ze leven hun leven samen, geïnspireerd door de Geest van Jezus. Ze vormen een eenheid. Natuurlijk kun je zeggen dat de verwachting van Jezus wederkomst een rol speelde, dat ze het idee hadden dat het allemaal maar voor een korte tijd was, maar dan nog. Het is te makkelijk om het daarmee af te doen.

Deze mensen zijn geraakt door het verhaal van Jezus. Wat je je kon voorstellen bij Gods liefde en trouw, bij Gods meegaan met mensen, dat kon je zien als je naar Jezus keek. In zijn woorden, in zijn daden, in zijn leven, in zijn sterven, in zijn opwekking hebben deze mensen God ontdekt. Als je iets wilt zeggen over God, kijk dan naar Jezus. Sprekend zijn Vader, zou je kunnen zeggen. En zo sprak Jezus ook over God, als zijn Vader. Niet omdat God een man, een letterlijke vader zou zijn, maar vanwege de innige relatie die hij had met God. Een relatie als een vader met zijn zoon. Geraakt zijn ze, begeesterd door het leven van Jezus.

Wie van ons zou dat niet willen, een leven in navolging van Jezus? Een andere dynamiek dan in de maatschappij? Niet gericht op het goede voor jezelf, maar op het goede voor de ander? Niet meer uit op economische groei, op meer, meer, meer, maar uit op delen. De economie van het genoeg? Onmogelijk, zeggen wij al snel, maar deze mensen zijn zo begeesterd, zo geraakt door Jezus, door God, dat ze het wagen. Dat ze hun oude leven durven loslaten om het nieuwe te kunnen leven, dat ze hun bezit verkopen, alles delen. Het is radicaal, het is een beweging die anders is, een beweging die God typeert. Het is een manier van leven dat vertrouwen vraagt in jezelf, in elkaar, in God.

Dat brengt me bij het derde verhaal. Het derde verhaal is het verhaal over onze roeping. En hoe dat verhaal loopt, heeft alles te maken met hoe we kijken naar de Bijbelverhalen, naar God, en naar onszelf.

Je kunt roeping zien als iets bijzonders dat slechts enkelen overkomt. Wij zien geen brandende braamstruiken, toch? Wij horen niet tot 3 keer toe een stem in de nacht zoals Samuel, en bij onze doop klonk er geen stem uit de hemel. De verhalen over Mozes en vele anderen in de bijbel zijn dan vooral verhalen uit het verleden, verhalen die niet direct iets met ons te maken hebben. Tenzij we er anders naar kijken....

Stel nu dat die verhalen spiegelen wie wij zijn. Dat wij onszelf herkennen in Mozes, die zichzelf niet meer vindt dan een doornstruik, maar toch in vuur en vlam staat. Die zich geroepen weet door God en het, ook al is het na lang aarzelen, aandurft met die God. Die gaat luisteren naar de onrust in hem, naar de pijn om zijn volk, naar het verlangen naar vrijheid. Stel dat ik dat ben, dat het over mij gaat. Dan wordt het spannend, want dan moet ik er ook wat mee.

Maar wat moet je je voorstellen bij roeping in onze tijd?

Laten we van Mozes overschakelen naar wat voor ons beter voor te stellen is.

Als wij denken aan mensen met een duidelijke roeping dan hebben we het al snel over mensen als Ghandi en Martin Luther King als mensen die geroepen werden tot iets groots.

Zij leefden in een land met een apartheidsregime, onrecht waar zij middenin stonden, waar ze dagelijks mee te maken hadden. Ze zagen wat iedereen zag. En natuurlijk waren er veel mensen die het anders wilden, die er pijn van in hun buik hadden. Maar wat kun je beginnen in je eentje? Wie ben ik dat ik opsta en van me laat horen? Het is makkelijker de andere kant op te kijken, je eigen leven te leiden en je er niet mee te bemoeien, dan naar die stem in je te luisteren.

Het bijzondere van mensen als Ghandi en Martin Luther King is niet dat ze geroepen werden. Nee, het bijzondere is dat ze naar die stem, naar die onrust in hen luisterden.

En natuurlijk, wij hoeven geen Mozes, geen Ghandi of moeder Theresa te zijn. We hoeven ook niet direct te kopiëren de manier waarop de eerste gemeente invulling gaf aan haar roeping.

We mogen onszelf zijn en blijven. De doornstruik verteert niet, ook al staat hij in brand. God roept Mozes ook al ziet hij zichzelf als een minkukel. Toch is hij voor God goed genoeg. Niemand is te groot of te klein om geroepen te worden.

Waar het om gaat is dat we in onze situatie, in onze wereld, onze stad, onze politiek, ons eigen leven, luisteren naar wat er in ons knaagt, waar we buikpijn over hebben, zorgen. De stem van : Eigenlijk zou ik zus moeten of zo, eigenlijk zou ik anders moeten kiezen, anders moeten leven. Maar we hebben onze bezwaren al klaar: het is te moeilijk, het kost moeite, het kost me geld. Ik durf niet. Ik kan niet. Het heeft geen zin, het is een druppel op een gloeiende plaat. Het zal mijn tijd wel duren.

Luisteren naar de Geest. Luisteren naar God die roept en antwoorden. Dat is roeping anno 2024

Een stem, onrust, emoties...ik hoor u bijna denken. Dat is wel wat vaag. Hoe weet ik dat die stem in mij, dat dat iets met God te maken heeft?

En dat is een terechte vraag. Voor je het weet berijd je je eigen stokpaardjes.

Hoe weet ik dat God het is die roept en dat ik het niet zelf ben? Hoe onderscheid ik het goede van het kwade? Wie is die God die zichzelf noemt: Ik ben met je?

Ik denk dat Jezus daarin het criterium moet zijn. In zijn leven maakt hij zichtbaar wie God is. In Jezus leek God zelf bij de mensen te zijn gekomen. Als een kind van God, Gods zoon. Zo hebben de mensen om hem heen dat ervaren, En zo heeft Jezus ook over zichzelf gesproken, als een mens die verwijst naar God. Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien. God is liefde, en Jezus leefde de liefde. Als we Jezus volgen zitten we op het goede spoor.

Het is vandaag zondag Trinitatis. Zondag van de Drie-eenheid. Die leer van de drie-eenheid, is een poging om in kaart te brengen hoe 'Ik ben met je', hoe die Ene God bij ons aanwezig is. Natuurlijk worden er in de Bijbel ontzettend veel beelden gebruikt voor God. Hij is als een koning, als een moeder, als een herder en ga zo maar door. Hij is ook als een Vader, een beeld dat Jezus vaak gebruikte als hij over God sprak. Zo vertrouwd met God als Vader en Zoon. De leer van de drie-eenheid is een poging, ook een beeld, om aan te geven hoe Vader, Zoon en Geest met elkaar verbonden zijn. Want als je spreekt over God, moet je vertellen over Jezus. In Jezus is God aanwezig. En het is Gods geest die in Jezus, en ook in ons aanwezig is.

En zo is er een wisselwerking tussen Vader, Zoon en Geest. De een kan niet zonder de ander. Ze houden elkaar in balans, hebben elkaar nodig. Zijn in beweging, als in een dans. En wij worden uitgenodigd mee te dansen.

Zo is dit beeld van God niet statisch, niet vast omljnd, maar een en al beweging. Zo doet het recht aan God die zegt mijn naam is: Ik ben met je, ik ga met je mee.

De vraag is of we het lef hebben om voluit te gaan leven. Te antwoorden op onze roeping en zo te zijn: mensen, onderweg met God. Amen